

1997

	Paleoliittinen ihmisen kallo, jonka suomalaisen tutkimusretkikunta toimitti Kansallismuseoon ilmeisesti vuonna 1965. Retkikunta oli Southern Methodist Universityn kaivauksilla Pohjois-Sudanissa, Nülin itärannalla vuoden 1965 keväällä. Diar. 21.10.1997 ED	27729 Judan Jebel Sahaba
	<u>Kallo</u>, kuulunut aikuiselle, vähintään yli 30-vuotiaalle naiselle. Kalloa ja alaleukaa liimailtu kokoon; kallonpohjasta, silmien, nenän ja kitalaen alueelta puuttuu palasia. Sukupuoli määritetty kallon mittojen, kartiolisäkkeen koon, sekä kallon, silmäaukkojen ja kitalaen muodon perusteella. Ikää arvioitu kallon sutuurien umpeutumistasteen ja hampaiston perusteella. Hampaat kuluneet tasaisiksi, pahiten ensimmäiset ja toiset poskihampaat. Oikean puolen kolmansissa poskihampaissa vielä kiille jäljellä. Hampaistossa havaittavissa lisäksi hammaskiveä, ienluun vetäytymää sekä infektiota ($^1I, M^1, {}_3M$); kaikissa neljässä kulmaham-paassa hypoplasia. Alaleuan nivelet (tempo mandibular joint) kuluneet kaarevan sileiksi. Silmäaukon polyan yläosassa cribra orbitalia, tyhpiä C.	
	Kallo on löydetty Pohjois-Sudanista, toisen kataraktin alueelta, 3 km Wadi Halfasta pohjoiseen, Wadi Halfan kaupungin pohjois-osan ja Jebel Sahaban hiikkakivisaarek-keiden puolesta välistä. Paikka havaittiin vuoden 1962 tammikuussa Southern Methodist Universityn tutkimuksissa R. Paepen ja J. Guichardin löytäessä paikalta ihmisen fossiloituneen reisiluun. Vuoden 1965 kaivauksissa löytyi 49 hautaus-ta. Tutkimuksia jatkettiin vielä 1966	

Columbia Universityn toimesta. Suomalaiset tutkivat Jebel Sahabin hautausmaalla kolme hautaa vuonna 1965 (haudat 44, 45 ja 46) sekä osallistuivat osittain neljännekin haudauksen, hauta 41, kaivamiseen. Kallio on peräisin haudasta 45.

Hautausmaa on ajoitettu geologisten kerrostumien ja artefaktien perusteella myöhäispaleoliittiseksi, vuosien 12000-10000 eaa. välille. Paikka sijaitsee 160 m mpy, siihen liittyvää asuinpaikkaa ei ole löydetty. Hautaustavasta mainittakoon hiekkakivilaatat, jotka oli asetettu suoraan vainajan päälle tai tähtemaan pinnalle.

(Verif. Wendorf: The Prehistory of Nubia, Volume II, s.954-959, 978. Vuosi 1968)